

Spelregels van het Friese Spel

Een kaatswedstrijd wordt gespeeld in de buitenlucht, op speelveld A-B-C-D. Bij het kaatsen spelen twee teams (parturen) tegen elkaar. Elk partuur bestaat uit drie spelers: één opslager en twee perkspelers. Van de twee perkspelers is er één die ook op moet slaan.

Spelmateriaal:

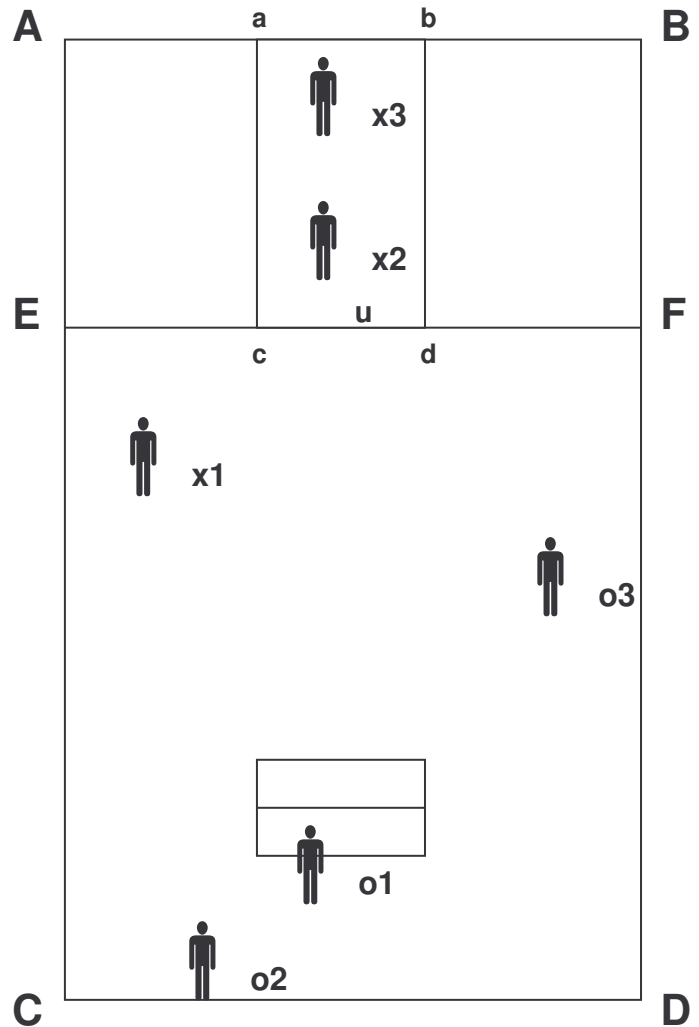
Een met haar gevulde, leren bal van ± 24 gram en een kaatshandschoen.

De bal moet worden geslagen met de hand. Evenals bij tennis mag een bal die nog geen twee keer de grond heeft geraakt, geslagen worden.

De opslagpartij (O) stelt zich op in vak C-D-E-F. Van de slagpartij (X) staan twee spelers opgesteld in het slagperk a-b-c-d, terwijl de derde speler zich bevindt in het vak van de tegenpartij, om zo elke reactie van de opslagpartij te kunnen beantwoorden. Na de wisseling verzorgt deze persoon de opslag van zijn partij. Een van de spelers van de opslagpartij (O) serveert de bal naar het slagperk. Nadat de opslagpartij (O) de bal in het vak a-b-c-d van de slagpartij (X) heeft geslagen, probeert de slagpartij de bal te retourneren. Dit terugslaan moet zover mogelijk gebeuren. Als het mogelijk is over de lijn C-D, anders zo ver mogelijk richting de lijn C-D. De bal moet bij voorkeur zo worden geslagen dat de opslagpartij (O) geen kans krijgt de bal te retourneren. Het is nu namelijk de taak van de opslagpartij om de bal terug te slaan tot op of over de lijn E-F of, door tijdig keren of terugslaan, te verhinderen dat de bal ver doordringt in het vak C-D-E-F. De opdracht van de slagpartij (X) (*inclusief de derde persoon die buiten het slagperk staat maar wel tot de slagpartij behoort*) is nu uiteraard weer om te verhinderen dat de poging van de opslagpartij (O) lukt. D.w.z. dat de bal wordt geretourneerd tot op of over de lijn E-F.

Er doen zich vier mogelijkheden voor:

- De slagpartij (X) slaat de bal over de lijn C-D. Dit betekent winst voor de slagpartij (2 punten).
- Het gelukt de slagpartij (X) niet om de bal voorbij de lijn E-F te slaan. Dit betekent winst voor de opslagpartij (O) (2 punten).
- De opslagpartij (O) slaat de bal terug tot op of over de lijn E-F. Dit betekent winst voor de opslagpartij (O) (2 punten).
- De uitgeslagen bal komt tot stilstand in het vak C-D-E-F. Er ontstaat zo een onbesliste slag die KAATS wordt genoemd. De plaats waar de bal tot stilstand komt wordt gemerkt met een *wit blokje*. Na de vakwisseling moet de nieuwe slagpartij (hiervoor opslagpartij) proberen de bal verder te slaan dan de KAATS, die is aangegeven door het witte blokje. Als dit lukt, worden er 2 punten toegewezen. Lukt het niet om de bal voorbij de KAATS te slaan dan worden er 2 punten toegekend aan de tegenpartij (het witte blokje, kan worden verwijderd). Er wordt gewisseld na twee KAATSEN of, in sommige gevallen, na één KAATS (dit is afhankelijk van de puntenstand). De tweede KAATS wordt gemerkt met een *rood blokje*.

Er wordt van vak gewisseld:

- Bij 2 KAATSEN
- Bij 1 KAATS, wanneer een van de beide partijen reeds 6 punten heeft behaald. Dit laatste om te voorkomen dat na het behalen van een EERST (=game) nog gestreden moet worden om een onbesliste slag.
Net als bij tennis, vervallen de punten wanneer een van de partijen een EERST heeft behaald.

Bij tennis is de telling 15-30-40-GAME.

Bij het KAATSEN telt men 2-4-6-EERST (men kent hier geen deuce).

De partij die het eerst 6 EERSTEN heeft behaald is de winnaar.

De slagpartij (X) kan 2 punten behalen:

- Door de bal op of over de lijn C-D te slaan.
- Door de bal verder te slaan dan de voor de wisseling geslagen KAATSEN of KAATS.
- Als de opslagpartij de bal niet binnen het vak a-b-c-d serveert. *De lijnen van dit vak behoren niet tot het slagperk dus wanneer een service op de lijn belandt, geldt deze als foute opslag.*
- Als de opslagpartij de bal rechtstreeks buiten het speelveld A-B-C-D slaat.
- Als de opslagpartij een bal slaat terwijl de speler buiten de lijnen of op een van de lijnen van het speelveld A-B-C-D staat.

De opslagpartij (O) kan 2 punten behalen:

- Door te voorkomen dat de slagpartij de bal verder slaat dan de lijn E-F.
- Door de uit het slagperk geslagen bal terug te slaan tot op of over de lijn E-F.
- Door te voorkomen dat de slagpartij de bal verder slaat dan de voor de wisseling geslagen KAATSEN of KAATS.
- Als de slagpartij de bal rechtstreeks buiten het speelveld A-B-C-D slaat.
- Als de slagpartij een bal slaat terwijl de speler buiten de lijnen of op een van de lijnen van het speelveld A-B-C-D staat.

De puntentelling:

Tijdens de wedstrijd wordt de telling bijgehouden op het hiernaast afgebeelde toestel, DE TELEGRAAF. Vanaf het begin van de wedstrijd krijgt de opslagpartij (O) de *rode markering* en de slagpartij de *witte markering*.

De telegraaf bevat drie horizontale armen:

- Aan de onderste arm worden de PUNTEN geteld. Elke markering is twee punten.
- Aan de middelste arm is ruimte voor een EERST.
- Aan de bovenste arm is ruimte voor twee bordjes die elk goed zijn voor twee EERSTEN. Zo'n bordje wordt een SPEL genoemd. Een Spel is dus twee EERSTEN.

Wanneer we kijken naar de telegraaf hiernaast, dan:

Heeft wit:

- Een bordje aan de bovenste arm, goed voor 2 EERSTEN.
- Een bordje aan de middelste arm, goed voor 1 EERST.
- Aan de onderste arm twee markeringen, goed voor 4 PUNTEN.

In totaal heeft wit dus: 3 EERSTEN en 4 PUNTEN.

Heeft rood:

- Twee bordjes aan de bovenste arm, goed voor 4 EERSTEN.
- Geen bordje aan de middelste arm.
- Aan de onderste arm één markering, goed voor 2 PUNTEN.

In totaal heeft rood dus: 4 EERSTEN en 2 PUNTEN.

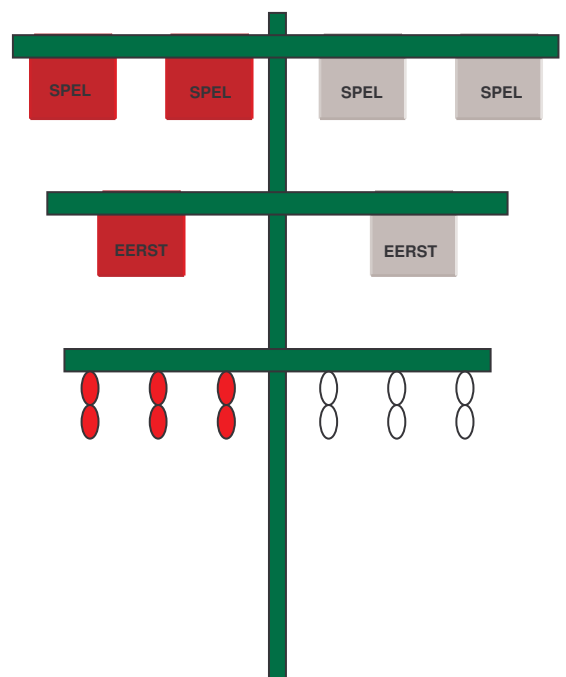
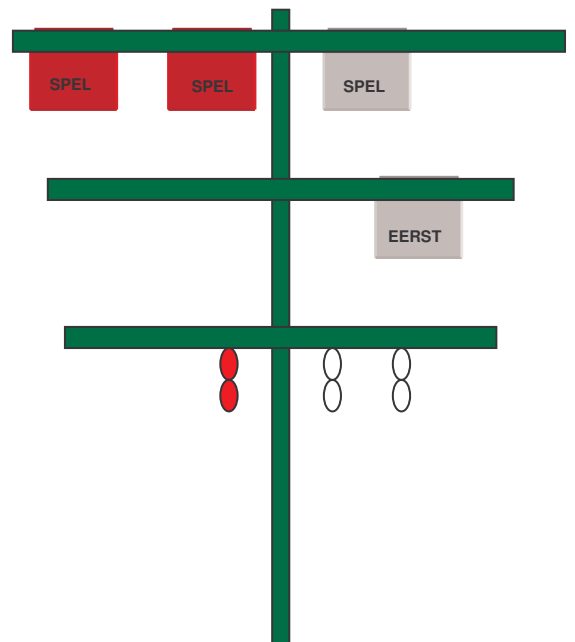
De maximale bezetting aan de telegraaf is aan weerszijden:

- Aan de bovenste arm elk 2 bordjes.
- Aan de middelste arm elk 1 bordje.
- Aan de onderste arm elk 3 markeringen.

Wanneer we kijken naar de telegraaf hiernaast, dan:

Hebben beide partijen 5 EERSTEN en 6 PUNTEN.

De volgende slag zal het beslissende punt brengen. Alleen als er een onbesliste slag (TEATS) wordt gerealiseerd, volgt er nog een slag. Deze slag zal definitief de beslissing in de wedstrijd brengen.

De afmetingen van het speelveld, en de onderlinge afstanden binnen het speelveld verschillen per categorie. In de onderstaande tabel zijn de verschillende afmetingen te zien.

FRIES SPEL VELDAFMETINGEN						
Categorie	lengte speelveld	lengte perk	afstand voorlijn tot bovenlijn	opslag vanaf voorlijn	breedte perk en opslagvak	ruimte tussen de perken
	A-C en B-D	a-c en b-d	E-C en F-D		a-b en c-d	
Senioren/junioren	61	19	42	30	5,0	0,5 - 1
Veteranen 30+	56	18	38	27	4,5	0,5 - 1
Veteranen 50+	52	16	36	25	4,5	0,5 - 1
Jongens	55	17	38	26	4,5	0,5 - 1
Schooljongens	47	15	32	22	4,0	0,5
Pupillenjongens	41	13	28	18	3,5	0,5
Welpenjongens	33	11	22	14	3,0	0,5
Dames	52	16	36	24	4,5	0,5 - 1
Meisjes	46	15	31	21	4,0	0,5 - 1
Schoolmeisjes	41	13	28	18	4,0	0,5
Pupillenmeisjes	37	12	25	15	3,5	0,5
Welpenmeisjes	31	11	20	12	3,0	0,5
Voor de A-klasse / uitnodigingswedstrijden in de jeugd categorieën ligt de opslaglijn 2 meter verder en is de lengte van het speelveld 2 meter meer.						
Alle bovengenoemde afstanden zijn in meters.						
Breedte speelveld is 32 meter, bij de jeugd tm 13 jaar 24 meter.						
Bij meer dan 3 perken dient de afstand tussen de buitenste perklijn en de zijkwadlijn minimaal 7,5 m te zijn en bij jeugd tm 13 jaar minimaal 6 m.						